

12.12.2025

Promemoria

VN/33346/2025

ÄNDRINGAR I FRÅGA OM MEDLEMSKOMMUNER ELLER PARTER I SYSSELSÄTTNINGSSOMRÅDENA

Syftet med promemorian är att samla bestämmelserna gällande ändringar i fråga om medlemskommuner eller parter i sysselsättningsområdena. I promemorian presenteras exempel på olika situationer där sysselsättningsområdenas sammansättning ändras.

1. Lagstiftning om bildande av sysselsättningsområden

Utgångspunkt för ordnande av arbetskraftsservice

Enligt 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) kan kommuner själva ordna den arbetskraftsservice som enligt nämnda lag omfattas av kommunens organiseringsansvar, om deras arbetskraft uppgår till minst 20 000 personer.

Om en kommuns arbetskraft är mindre än 20 000 personer ska kommunen i syfte att ordna servicen bilda ett samarbetsområde (*sysselsättningsområde*) tillsammans med en eller flera andra kommuner så att arbetskraften i de kommuner som ingår i sysselsättningsområdet uppgår till minst 20 000 personer totalt.

Sysselsättningsområdet ska dessutom utgöra ett geografiskt sammanhängande och i arbetsmarknads- och pendlingshänseende funktionellt område.

- *Utgångspunkten för ordnande av arbetskraftsservice är en arbetskraft på 20 000 personer i området.*

Undantag för att ordna arbetskraftsservice

Statsrådet kunde tidigare bevilja ett sysselsättningsområde tillstånd att ordna arbetskraftsservice fastän arbetskraftsunderlaget i området var under 20 000 personer (lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa lagar som har samband med den 383/2023, *införandelagen*). Undantag kunde göras om minst ett av de villkor som preciseras närmare i införandelagen uppfylldes. Det kunde till exempel handla om att trygga språkliga rättigheter eller om att bilda en funktionell helhet på grund av skärgård eller långa avstånd.

Det var möjligt att ansöka om undantag endast till den 31.10.2023.

Statsrådet beviljade undantag om det bedömdes att villkoren i införandelagen uppfylldes. Undantag beviljades det sysselsättningsområde som bestod av de kommuner som ansökte om undantaget. Med andra ord gäller tillståndet till undantag – som innebär att arbetskraftsservicen får ordnas på ett annat sätt än vad som anges i 12 § i lagen om ordnade av arbetskraftsservice – endast just det sysselsättningsområde som dessa kommuner tillsammans bildar.

- *Tillståndet till undantag gäller det sysselsättningsområde som utgörs av de kommuner som anges i beslutet. Det går inte att ansöka om undantag på nytt.*

Ändringar i fråga om medlemskommuner eller parter i sysselsättningsområdena

Om det sker en ändring i fråga om de medlemskommuner eller parter som ingår i ett sysselsättningsområde ska arbets- och näringsministeriet upplysas om ändringen enligt 15 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Detta ska göras genom att lämna in ett avtal om ett gemensamt organ eller ett grundavtal för en samkommun. Avtalet ska lämnas in inom två veckor från det att samarbetsavtalet eller grundavtalet godkännts. Om en kommun har beslutat att ordna arbetskraftsservice självständigt ska även beslutet gällande detta lämnas till arbets- och näringsministeriet. Dessutom ska en plan för ordnande av arbetskraftsservice lämnas in.

- *Kommunerna får själva fatta beslut om att ändra på ett sysselsättningsområde. Områdena ska uppfylla villkoren i 12 § i lagen om ordnade av arbetskraftsservice. Ändringar ska meddelas till arbets- och näringsministeriet.*

Statsrådets beslutanderätt

I 16 § i lagen om ordnade av arbetskraftsservice finns bestämmelser om statsrådets beslutanderätt i vissa situationer. Enligt 2 mom. 4 punkten i paragrafen har statsrådet beslutanderätt om en eller flera kommuner meddelar utträde ur ett sysselsättningsområde varefter kommunen eller sysselsättningsområdet inte uppfyller villkoren i 12 § och det inte har avtalats om ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren. I en sådan situation kan statsrådet till exempel besluta att ett nytt sysselsättningsområde ska bildas eller att en kommun ska ingå i ett sysselsättningsområde.

Statsrådet ska höra de berörda kommunerna och det berörda sysselsättningsområdet innan beslutet fattas. Statsrådets beslut om villkoren för samarbetet är i kraft tills de berörda kommunerna avtalar något annat, och kommunerna ska omedelbart inleda ett förfarande för att ändra samarbetsavtalet.

- *Statsrådet har beslutanderätt bland annat om bildande av ett sysselsättningsområde, om en eller flera kommuner meddelar utträde ur ett sysselsättningsområde och de inte själva avtalar om nya sysselsättningsområden som uppfyller villkoren.*

2. Exempel på ändring av sysselsättningsområden

Ändring av ett sysselsättningsområde som uppfyller villkoren i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice

- a. **En eller flera kommuner utträder ur ett sysselsättningsområde som har bildats enligt 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice men området uppfyller inte längre villkoren i 12 §.**

Kommunerna eller parterna i sysselsättningsområdet kan avtala om ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren enligt 12 § i lagen.

Om det inte avtalas om ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren, har statsrådet beslutanderätt enligt 16 §.

Även den kommun som lämnar sysselsättningsområdet ska uppfylla villkoren i 12 §, antingen för sig själv eller så att den bildar ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren. Om kommunen inte gör detta, har statsrådet beslutanderätt enligt 16 §.

b. En eller flera kommuner utträder ur ett sysselsättningsområde som uppfyller villkoren i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Området har bildats genom statsrådets beslut (inte med tillstånd till undantag) och området uppfyller alljämt villkoren i 12 §.

Ändringen är möjlig. I denna situation ska kommunerna eller parterna i sysselsättningsområdet avtala om ett nytt sysselsättningsområde och göra en anmälan till arbets- och näringsministeriet enligt 15 §.

Om det inte avtalas om ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren, har statsrådet beslutanderätt enligt 16 §.

Även den kommun som lämnar sysselsättningsområdet ska uppfylla villkoren i 12 §, antingen för sig själv eller så att den bildar ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren. Om kommunen inte gör detta, har statsrådet beslutanderätt enligt 16 §.

Ändring av sysselsättningsområde som har bildats med stöd av tillstånd till undantag

a. En eller flera kommuner ska anslutas till ett sysselsättningsområde som bildats med stöd av tillstånd till undantag, men efter detta uppfyller sysselsättningsområdet inte längre villkoren i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Ändringar i sammansättningen är inte möjliga i sysselsättningsområden som beviljats tillstånd till undantag. Undantaget gäller endast det sysselsättningsområde som utgörs av de kommuner som anges i statsrådets beslut.

Kommunerna kan besluta om ändringar i ett sysselsättningsområdes sammansättning, förutsatt att villkoren i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice uppfylls. I det sysselsättningsområde som bildas ska arbetskraften uppgå till minst 20 000 personer, för att ändringen ska kunna genomföras genom upplysningsförfarandet enligt 15 §.

Kommunerna får inte bilda sysselsättningsområde som står i strid med villkoren i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Om kommunerna ändå bildar ett sådant, har statsrådet beslutanderätt enligt 16 §, eftersom kommunen eller sysselsättningsområdet efter detta inte längre uppfyller villkoren i 12 § och inte heller har avtalat om ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren.

b. En eller flera kommuner ansluter sig till ett sysselsättningsområde som bildats med stöd av ett tillstånd till undantag, och efter anslutningen uppfyller sysselsättningsområdet villkoren i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Ändringen är möjlig. I denna situation är det aktuellt med ett upplysningsförfarande enligt 15 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. De kommuner som bildar ett sysselsättningsområde ska lämna in ett avtal om ett gemensamt organ eller ett grundavtal för en samkommun till arbets- och näringsministeriet inom två veckor från det att avtalet godkänts.

Då är sysselsättningsområdet inte längre verksamt med stöd av ett tillstånd om undantag, utan kommunerna utgör ett nytt sysselsättningsområde enligt villkoren i 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice

c. En eller flera kommuner utträder ur ett sysselsättningsområde som är verksamt med stöd av ett tillstånd om undantag, varvid sysselsättningsområdet inte är detsamma som i statsrådets beslut.

En kommun kan utträda ur ett sysselsättningsområde som är verksamt med stöd av ett tillstånd till undantag. De återstående kommunernas tillstånd gäller därefter inte längre, eftersom området inte motsvarar det område som anges i statsrådets beslut.

De återstående kommunerna eller parterna kan bilda ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren i 12 §.

Om det inte avtalas om ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren enligt 12 §, har statsrådet beslutanderätt enligt 16 § i lagen om arbetskraftsservice.

Även den kommun som utträder ska uppfylla villkoren i 12 § på egen hand eller så att den avtalar om ett nytt sysselsättningsområde som uppfyller villkoren i 12 §. Om kommunen inte gör detta, har statsrådet beslutanderätt enligt 16 §.